

ANN LECKIE

RĂZBUNARE ANCILARĂ

„O călătorie SF captivantă... Romanul lui Ann Leckie este un debut promițător.“

Kirkus

„Leckie folosește teme convenționale – precum existența unui imperiu galactic expansionist și protagonistul aflat într-o călătorie inițiativă cu scopul de a face dreptate – pentru a transcende de fapt convențiile literaturii SF într-un mod cu totul inovator.“

Publishers Weekly

„O epopee spațială în care sunt dirijate cu abilitate atât corul, cât și interpretarea solo. *Răzbunare ancilară* este o călătorie inițiativă tulburătoare și o apariție bine-venită în literatura SF.“

npr.org

„O carte ambițioasă... o poveste înduioșătoare despre dragoste și răzbunare.“

Eric Brown

„Romanul de debut al lui Ann Leckie, în care naratorul este o navă spațială, i-a adus autoarei cel mai important premiu pentru literatura science-fiction din Marea Britanie, Premiul Arthur C. Clarke.“

The Guardian

„*Răzbunare ancilară* este o poveste scrisă cu eleganță și îndrăzneală... un roman inovator, cu o structură complexă.“

Lila Garrott, *Strange Horizons*

ANN LECKIE

RĂZBUNARE ANCILARĂ

Traducere din limba engleză
de Petru Iamandi

 PALADIN

*Părinților mei, Mary P. și David N. Dietzler,
care n-au apucat să vadă această carte,
dar care au fost mereu siguri că va exista.*

CAPITOLUL 1

Trupul despuiat și cenușiu zăcea cu fața în jos în zăpada pătată de stropi de sânge. Erau minus 15 °C, după o furtună care se abătuse cu doar câteva ore în urmă. Zăpada se întindea uniform în lumina palidă a răsăritului și se vedeau doar câteva urme ce duceau spre o clădire dintr-un bloc de gheață. O cârciumă. Sau ceea ce trecea drept cârciumă în acest oraș.

Felul în care își ținea brațul aruncat în lături, curba care pornea din umăr până în șold aveau ceva irezistibil de familiar. Dar era aproape imposibil să cunosc această persoană. Nu știam pe nimeni aici, la marginea unei planete mereu reci, izolate, departe de ceea ce înțelegeau radchaienii prin civilizație. Mă aflam aici, pe această planetă, în acest oraș, doar fiindcă trebuia să rezolv o chestiune urgentă. Cădăvrelor de pe stradă nu erau problema mea.

Uneori habar n-am de ce fac ceea ce fac. Chiar și după atâta amar de vreme faptul că nu știu e ceva nou pentru mine, cum e și faptul că nu trebuie să execut în fiecare clipă ordinele cuiva. Tocmai de aceea nu vă pot spune de ce m-am oprit și am mișcat umărul gol cu piciorul ca să văd chipul persoanei respective.

Am recunoscut-o chiar și așa, înghețată, plină de sânge și vânătaii. Era Seivarden Vendaai, cândva unul dintre ofițerii mei, tânără locotenent care fusese promovată în cele din urmă și i se încredințase comanda propriei nave. O crezusem moartă de mult, dar iat-o, în carne și oase, aici. M-am ghemuit și i-am luat pulsul, încercând să văd dacă mai respira.

Era încă în viață.

Seivarden Vendaai nu mă mai interesa, nu mai era responsabilitatea mea. Și nici nu fusese vreodată unul dintre ofițerii mei preferați. Sigur, mă supusesem ordinelor ei, ea nu-și oropsise niciodată vreo unitate ancilară și nici nu-mi afectase vreun segment (cum mai făcea câte un ofițer). Deci nu aveam motiv să-i port pică. Dimpotrivă, felul ei de a se purta era al unei persoane educate, bine-crescute, de familie bună. Nu față de mine, bineînțeles – eu nu eram o persoană. Eu făceam parte din echipamentul navei. Și totuși, nu mă dădusem niciodată în vânt după ea.

M-am ridicat în picioare și am intrat în cârciumă. Locul era întunecos, albul pereților de gheață fiind acoperit de slin sau alte lucruri mai rele. Mirosea a băutură și vomă. Barmanița stătea în spatele unei tejghele înalte. Era de prin partea locului – scundă și grasă, palidă și cu ochii mari. Trei clientele ședeau tolănite la o masă murdară. În ciuda frigului, purtau doar pantaloni și cămăși matlasate – era primăvară în această emisferă a Niltului și se bucurau de cele câteva săptămâni de căldură. S-au prefăcut că nu mă văd, deși mai mult ca sigur mă zăriseră pe stradă și știau de ce intrasem. Foarte probabil una sau mai multe erau implicate; Seivarden nu zăcea de mult acolo, altfel ar fi fost moartă deja.

— Vreau să închiriez o sanie și să cumpăr o trusă hipotermică, am spus eu.

În spatele meu una dintre clientele a chicotit și a comentat, pe un ton batjocoritor:

— Ce fetiță dură avem noi aici!

M-am întors s-o văd mai bine. Era mai înaltă decât majoritatea niltenelor, dar la fel de grasă și de palidă ca toate celelalte. Era mai solidă decât mine, dar eu eram mai înaltă și mult mai puternică decât păream. Nu-și dădea seama cu cine se punea. Era, probabil, bărbat¹, judecând după

¹ Personajele acestei cărți au o înfățișare ambiguă, nu se diferențiază după sex. Autoarea însă le consideră feminine pe toate. Dacă în limba

desenul unghiular, ca un labirint, de pe cămașa matlasată. Nu eram foarte sigură. N-ar fi contat, dacă aș fi fost pe Radch. Radchaienelor nu le prea pasă de gen, iar limba pe care o vorbesc – prima mea limbă – nu face deosebire între genuri. Limba pe care o vorbeam acum făcea însă această deosebire și puteam da de bucluc dacă o foloseam greșit. Nu conta că indiciile care te ajutau să ghicești genul se schimbau de la un loc la altul, uneori în mod radical, și că rareori le găseam un sens.

M-am hotărât să nu spun nimic. După câteva secunde și-a ațintit privirea asupra mesei. Aș fi putut s-o omor acolo, pe loc, fără prea mult efort. Ideea îmi surâdea. Dar, pe moment, Seivarden era prioritatea. M-am întors spre barmanița.

Sprijinindu-se cu coatele pe tejghea, de parcă n-ar fi existat niciun fel de întrerupere, m-a întrebat:

– În ce fel de loc crezi că ai nimerit?

– Într-un loc în care pot să închiriez o sanie și de unde pot să cumpăr o trusă hipotermică, am răspuns eu, străduindu-mă să rămân pe un teritoriu lingvistic sigur, unde nu trebuia să fac deosebirea între genuri. Cât mă costă?

– Două sute de sheni.

Cel puțin dublu față de prețul obișnuit, mi-am zis eu.

– Pentru sanie, a adăugat ea. E în spate. Poți s-o iei și singură. Și încă o sută pentru trusă.

– Completă, am spus eu. Nefolosită.

Barmanița a scos de sub tejghea o trusă ce părea neatinsă.

– Amicul tău de-afară a luat pe credit de-aici, a zis ea.

engleză substantivele pot fi de genul masculin sau feminin, în funcție de context, în limba română situația este mai nuanțată, substantivele schimbându-și forma după gen (plus că există și genul neutru). Deși am încercat să respect intenția autoarei, există unele cazuri în care substantivele românești nu au formă pentru genul feminin și atunci alăturarea unui substantiv masculin cu un pronume feminin pare nefirească (n. tr.).

Poate mințea, poate nu. Oricum, suma pe care avea s-o ceară era mult exagerată.

— Cât?

— Trei sute cincizeci.

Aș fi putut evita să mă refer la genul barmaniței. Sau aș fi putut ghici. Șansele, în cel mai rău caz, erau egale.

— Ai mare încredere (am zis, bănuind că, după legea lor, era bărbat) să lași un sărman ca el (știam că, tot după legea lor, Seivarden era bărbat, asta era ușor) să facă niște datorii atât de mari.

Barmanița a rămas tăcută.

— Șase sute cincizeci acoperă tot?

— Mda, cam tot.

— Nu, tot. Trebuie să ne înțelegem acum. Dacă cineva se ia după mine mai târziu și cere mai mult, sau încearcă să mă jefuiască, o să moară.

Tăcere. Apoi cineva din spate a scuipat cu dispreț.

— Lepădătură radchaiană.

— Nu sunt radchaiană.

Ceea ce era adevărat. Trebuie să fii om ca să fii radchaiană.

— Ba este, uitați-vă bine la *el*, a spus barmanița ridicând aproape imperceptibil din umeri, spre ușă. N-ai accentul lor, dar puți ca un radchaian.

— Zoaietele pe care le servești clienților put.

În spate, clientele începură să mă huiduie. Am vârât mâna în buzunar, am scos o mână de monede și le-am aruncat pe tejghea.

— Păstrează restul, am zis eu și am dat să plec.

— Sper că banii sunt adevărați.

— Sper că sania e acolo unde-ai spus că e, am răspuns eu și am ieșit din cârciumă.

Mai întâi trusa hipotermică. Am întors-o pe Seivarden cu fața în sus. Am deschis trusa, am desprins tubul de card și i l-am vârât în gura plină de sânge, pe jumătate înghețată. Când cadranul de pe card s-a înverzit, am desfăcut folia

subțire, m-am asigurat că sarcina de încărcare era cea potrivită, am înfășurat-o în jurul ei și am apăsat pe buton. Apoi m-am dus în spatele cârciumii, după sanie.

Nu mă aștepta nimeni, din fericire. Încă nu voiam să las cadavre în urma mea, nu venisem aici ca să agit apele. Am tras sania până în față, am întins-o pe Seivarden pe ea și m-am gândit să-mi scot haina ca s-o acopăr, dar până la urmă am ajuns la concluzia că folia își făcea treaba și fără haina mea. Așa că am băgat sania în viteză și am plecat.

Am închiriat o cameră la marginea orașului, una din vreo zece cuburi cu latura de doi metri, din plastic prefabricat, de un verde-cenușiu murdar. Fără așternuturi, cu plata separat pentru pături și căldură. Am achitat toată suma – deja cheltuisem o grămadă de bani ca s-o culeg pe Seivarden din zăpadă.

Am șters-o de sânge cum m-am priceput, i-am măsurat din nou pulsul (inima încă-i mai bătea) și temperatura (tot mai mare). Altădată i-aș fi ghicit fără să stau pe gânduri temperatura obișnuită, ritmul cardiac, oxigenul din sânge, nivelurile de hormoni. I-aș fi detectat absolut toate leziunile numai dorind acest lucru. Acum eram oarbă. Evident că fusese bătută – avea fața umflată și torsul învinețit. Judecând după celelalte răni se prea poate să fi fost violată, dar era greu să-mi dau seama.

Trusa hipotermică conținea doar un corectiv de bază, unul singur, și acesta doar ca prim ajutor. Seivarden putea avea leziuni interne sau un traumatism cranian grav. Eu mă pricepeam doar să pansez tăieturile și să tratez luxațiile. Cu puțin noroc, aveam de-a face numai cu frigul și vânătăile. Îmi pierdusem cunoștințele medicale, iar singurele diagnostice pe care le puteam pune erau cele ușor de ghicit.

I-am vârât un alt tub pe gât. Am atins-o din nou – pielea nu mai era la fel de rece, și nici lipicioasă. Culoarea, făcând abstracție de vânătăi, revenea la un cafeniu mai apropiat de normal. Am adus un bol cu zăpadă ca să se topească, l-am

lăsat într-un colț cu speranța că, dacă se trezea, Seivarden nu-l va răsturna, și am ieșit încuind ușa.

Soarele ajunsese sus pe cer, dar lumina era aproape la fel de slabă. Acum, mai multe urme brăzdau zăpada netedă așternută după furtuna de peste noapte, iar în apropiere am văzut câțiva nilteni. Am tras sania înapoi până la cârciumă și am lăsat-o în spate. Nimeni nu m-a acostat, n-am auzit niciun zgomot dinspre ușa întunecată de la intrare. M-am îndreptat spre centrul orașului.

Localnicele își vedeau de treburile lor. Copiii grași, palizi la față, în pantaloni și cămăși matlasate, care se jucau în zăpadă, se opreau și mă priveau lung, cu ochii lor mari, întrebători. Adulții se prefăceau că nu exist, dar întorceau capul după mine. Am intrat într-o prăvălie, de la ceea ce trecea drept lumina zilei la semiîntuneric, la o temperatură doar cu vreo cinci grade mai mare decât afară.

Mai mulți nilteni discutau aprins, dar la apariția mea au tăcut brusc. Mi-am dat seama că fața mea nu exprima nimic, așa că am afișat un zâmbet binevoitor, neutru.

— Ce dorești? a mormăit vânzătoarea.

— Nu vreau să trec înaintea celorlalți, am zis eu, evitând să mă refer la gen, dar și cu speranța că cei din jur erau de ambele genuri.

Tăcere.

— Aș dori patru pâini și o bucată de șuncă. Și două truse hipotermice și două corective generale, dacă ai așa ceva.

— Am de zece, douăzeci și treizeci.

— De treizeci, te rog.

Vânzătoarea le-a pus pe teighea.

— Trei sute șaptezeci și cinci.

Cineva în spatele meu a tușit – iar eram suprataxată.

Am plătit și am plecat. Copiii încă se băteau cu zăpadă râzând. Adulții treceau pe lângă mine de parcă n-aș fi existat. Am mai făcut o ultimă oprire – Seivarden avea nevoie de haine. Apoi m-am întors în cameră.

Seivarden era tot inconștientă, dar nu vedeam niciun semn c-ar fi suferit vreun șoc. Zăpada din bol aproape se topise. Am pus o jumătate dintr-o pâine tare ca piatra în ea, să se înmoaie.

Un traumatism cranian sau un organ intern afectat ar fi fost afecțiunile cele mai grave. Am desfăcut cele două corective pe care le cumpărasem, am ridicat pătura și am pus unul pe burta lui Seivarden. M-am uitat cum lichidul se întindea ușor și se întărea apoi ca o carapace. Pe celălalt i l-am aplicat de obrazul care părea cel mai vânăt. După ce s-a întărit și al doilea corectiv, mi-am scos haina, m-am întins pe jos și am adormit.

După vreo șapte ore și jumătate. Seivarden a început să dea semne de viață.

— Te-ai trezit? am întrebat eu.

Corectivul pe care i-l aplicasem îi ținea un ochi închis, precum și jumătate din gură, dar fața nu-i mai era la fel de vânătă și umflată. M-am gândit o clipă care ar fi expresia facială potrivită în acele clipe și am adoptat-o.

— Te-am găsit în zăpadă, în fața unei cârciumi. Părea că aveai nevoie de ajutor.

Seivarden a răsuflat anevoie, dar nu a întors capul spre mine.

— Ți-e foame?

Niciun răspuns, doar o privire în gol.

— Te-ai lovit la cap?

— Nu, a răspuns ea încet, cu fața relaxată, inexpressivă.

— Ți-e foame?

— Nu.

— Când ai mâncat ultima oară?

— Nu știu.

Avea vocea calmă, lipsită de inflexiuni.

Am ridicat-o în capul oaselor și am sprijinit-o de peretele verde-cenușiu, cu grijă, ca să nu-i provoc alte răni, temându-mă să nu alunece la loc. A rămas cum am pus-o și i-am

vârât în gură puțină pâine înmuiată în apă, având grijă să nu ating corectivul.

— Înghite, i-am spus și m-a ascultat.

I-am dat să mănânce jumătate din conținutul bolului, iar restul am mâncat eu, apoi am mai adus un bol cu zăpadă.

M-a privit cum vâram o altă bucată de pâine tare în bol, dar n-a spus nimic, cu fața la fel de placidă.

— Cum te cheamă? am întrebat.

Niciun răspuns.

A luat kef, mi-am spus eu. Cei mai mulți cred că o doză de kef îți reprimă emoțiile, ceea ce e adevărat, dar asta nu e tot. A fost o vreme când puteam să explic exact ce efecte are kef-ul, dar nu mai sunt ce eram cândva.

Din câte știam eu, lumea lua kef ca să nu mai simtă anumite lucruri. Sau credea că, odată îndepărtate emoțiile, aveau să rămână rațiunea supremă, logica totală, iluminarea adevărată. Dar kef-ul nu acționează chiar așa.

Salvarea lui Seivarden mă costase timp și bani, lucruri pe care nu mi le permiteam, și pentru ce? Dacă o lăsam în legea ei, putea găsi altă doză de kef, poate triplă, și putea ajunge în alt loc asemănător cârciumii aceleia macabre, unde să moară de-adevăratelea. Dacă asta voia, n-aveam niciun drept s-o împiedic. Dar dacă voia să moară, de ce n-o făcuse fără complicații, de ce nu înaintase o cerere, de ce nu apelase la un medic, cum se proceda de obicei? Asta nu înțelegeam.

Erau multe lucruri pe care nu le înțelegeam și cei nouăsprezece ani în care mă prefăcusem că sunt om nu mă învățaseră nici pe departe cât crezusem eu.